

SLOVENSKE KRIŽANKE IN UGANKE

PRVA NAGRADA 1.500 €

NOVEMBER

2025

št. 159

3,29 €

DRUŽINSKI ZABAVNIK

KRIŽANKE
in uganke za vse okuse

MEGA
NAGRADNI
SKLAD
3.500 €

Ste vedeli?
Nenavadna dejstva
in neverjetne resnice

Sudoku
Sudokuji različnih
težavnostnih stopenj

Za najmlajše
Zabava, križanke
in uganke

OSMEROSMERKE, LOGIKA,
UGANKE, KVIZ, HOROSKOP,
GURMANSKI KOTIČEK,
HUMOR ...

**Reši
in osvoji!**
Poteguj se za
60
denarnih
nagrad

JOKER NAGRADNA KRIŽANKA

V nagradnem žrebanju lahko sodelujete tako, da pošljete SMS s ključno besedo »DZ rešitev« na številko 6060 (primer: če je geslo KLOBUK, pošljete SMS: DZ KLOBUK) ali/in izpolnete nagradni kupon na strani 58.

						AVTOR: BOJAN ARKO	ZNAČAJSKO, OSEBNOST- NO NEURAV- NOVEŠEN ČLOVEK	ZGODNJA DOBA ŽIVLJENJA	POKRAJINA MED SRBIJO IN HRVAŠKO	AMERIŠKI IGRALEC HOLLIDAY	ODRSKO DELO S PETIM BESEDILOM	ČRT TAVŠ	HROŠČ, PLOJKAŠ Z ROŽIČKOM NA GLAVI	ČLOVEK Z VELIKIMI OCMI	SOBO- SLIKAR	TKALSKO DELO	
						LAHKOT- NOST, ŽIVAHNOST											
						SKUPEK KOKOV V OBLIKI VERIGE											
						ŽE UMRLA GRŠKA IGRALKA PAPAS							STARO- ARABSKA POKRAJINA SABEJCEV V JEMNU				
						STARO- GRŠKI EPSKI PEŠNIK (ODISEJA)							MONGOL- SKO-RUSKA REKA NIZOZEM- SKO MESTO				
						OTA ŠIK				JATNA MORSKA RIBA, VRSTA BRGLJUNA	ZRAK IGLASTO DREVO, JELKA				PAVLA JESIH UNIČEVAL- KA ŽELEZA		
						EGIPTOVSKO BOŽANSTVO MEMFISA GORNJA OKONČINA						NAŠA PISATELJICA (SONJA) KRAVICA, ICIKA					
DRUŽINSKI ZABAVNIK	USKLAJE- NOST Z NORMAMI	PRERAČUN- LJIVKA	PTIČJE OGLAŠANJE	BIBLIJSKI OČAK, PRAOČE VSEGA ČLOVEŠTVA	SKUPINA OTOKOV MADŽARSKI POLITIK NAGY						BRITANSKA ČELISTKA (ANGELA) RIMSKA PROVINCA						
NOČNI METULJ							STAROSTA	OBVESTILO O NAMERA- VANI POROKI KOGA						KATJA ROŠ NAKLEP, NAKANA			
UŽIVALEC OPIJA								AMERIŠKO SMUČIŠČE V KOLORADU IT. SLIKAR DE ALENI				PERJE PRI REPI VITEZ KRALJA ARTURJA					
NEKDANJA ANGLEŠKA ZNAMKA VOZIL						FIGURA PRI ČETVORKI SOVJETSKI POLITIK (ALEKSEJ)				TOBAČNI IZDELEK							
ZAKRITJE NEBESNEGA TELESA				TUJERODNA RASTLINA BRITANSKI FOTOGRAF (PAUL)					ARM. SKLA- DATELJ HA- ČATURJAN NACISTIČNA DRŽAVA					BIVŠI HRVAŠKI TENISAČ (IVO)	ZIMSKA PADAVINA		
ANTIČNI PERGAMSKI KRALJ					NOVINAR PEČKO						RASTLINA BOŽJE DREVE IT. MESTO, NAPOLI						
EKONOMSKO POMEMBNA MORSKA RIBA					SLADKO- VODNA ROPARSKA RIBA ŠKRŽAT				NAŠE OBMORSKO LETOVIŠČE OBIČAJ								
VBRIZGA- NJE ZDRAVILNE TEKOČINE V ŽILO												BRIT. PISEC (DAVID) AMERIŠKA IGRALKA ZELLWEGER					
NEMŠKA PISATELJICA (CLARA)							AFRIŠKA PUŠČAVA DAN. JEZI- KOSLOVEC (RASMUS)							LOJZE GORJANC VELETOK V ZAHODNI EVROPI			
NINA STRNAD			LEVI PRITOK DONAVE V ROMUNJI	SOVJETSKI POLITIK (SERGEJ) BRIGA, SKRB						IME DVEH BRAZILSKIH CESARJEV SPANJE						URADNA LISTINA	
OBLAZI- NJE LEZIŠČE BREZ STRANIC								NEKDANJI BOLGARSKI VLADAR OLIVER REED					PEVKA BOTO ZADNJI ŠUMNIK IN PRVI SIČNIK				
FOND						DRUŽABNIK											
STAREJŠI ČESKI AVTOMOBIL						NAŠ BIVŠI SMUČARSKI SKAKALEC (ROBERT)								ČOŠIČ TOMISLAV			

PORLE: naša pisateljica, VIEBIG: nem. pisateljica, RASK: danski jezikoslovec, EKSOT: tujerodna rastlina, GALAHAD: vitez kralja Arturja, ANČOVETA: vrsta brgljuna, EAST: brit. čelistka

AVTOR: MARJAN ZORJAN	NAČIN HITREGA PISANJA, TESNOPIŠ	UPRAVNA ENOTA KATOLIŠKE CERKVE, VEČ DEKANIJ	NOVOZE- LANDSKI DOMAČINI	OLEG VIDOV	DELO NA ČASOVNO ENOTO	NAREČNI IZRAZ ZA ZRAK	NASELJE V OBČINI MORAVSKE TOPLICE	BULA MEZ- GOVNEGA TKIVA, ŽLEZNJAK	VRSTA KLEJA, LEPILNA SNOV IZ KOSTI	SRBSKI POLITIK STANOJEVIĆ
MASAŽA SAMEGA SEBE										
ŽIVAL, KI SE PREHRA- NUJE S TRAVO										
ODMEV, JEK				OSI, PODOB- NA ŽUŽELKA						
AMERIŠKI IGRALEC (ROBERT DE)				GLAVNA SESTAVINA MASČOB	STARO OD- PAD, ZELEZO					RUDO
FRANCOŠKA IGRALKA VERSOIS					NAŠA PEVKA (EVA)					
					KAREL ERBEN					
GORAN IVANIŠEVIĆ			POHVALNI GOVOR, HVALNICA							
			DORASEL MLAD MOŠKI							
RAFINATOR							SIMBOL ZA NEON			
							VNETJE OČESNE ŠARENICE			
AFRIŠKA JEZIKOVNA IN PLEMEN- SKA SKUPNOST					NEPROFESI- ONALEC	AMERIŠKA OBVEŠČEV. SLUŽBA				:DROŽINSKI ZABAVNIK
						AMER. IGRA- LEC MINEO				
MERSKA ENOTA ZA GLASNOST				GOROVJE V SAUDSKI ARABJI					PREVELIKA MASTNOST	ZVOČNI ZNAK ZA PREPLAH
				BOJNI STRUP						
DOMAČ- NOST, PRI- JETNOST						IZABELA (KRAJŠE)				
						MITOLOŠKI LJUBIMEC GALATEJE				
JANEZ ALBREHT			SOGLASNIK, TRDONEB- NIK							
			ŽIVALSKA USTNICA							
KREPKO RAZVIT CLOVEK						TEMNO SIVA KRAVA				
:DROŽINSKI ZABAVNIK	GLAVNO MESTO ERITREJE	ŠVEDSKO SMUČISČE				PTICA UJEDA, SRŠENAR				
		GRUČA LJUDI				LJUDSTVO V ZAMBIJI				
TABLETA PROTI GLAVOBOLU							ŠTEFAN MODRINJAK			
							NAŠA PISA- TELJICA (LELA B.)			
ELEKTRIČNA MORSKA RIBA					SMRTNA KA- ZEN BREZ SOJENJA					SODOBNIKI ILIROV
					ŠTAJERSKA REČICA					
KRAVJI GLAS			MOGOČNA GORA	PASJI IZTREBEK						
				1. JAVNI NASTOP, DEBUT						
ŽIVALI BREZ NOG (LATINSKO)						:DROŽINSKI ZABAVNIK	DALMATIN- SKA ANA			
							ETIOPSKI GOSPOD			
RUMENO- CVETNA, ENOLETNA OLJNA KRIZNICA						KORALNI OTOK				
						PETRE PRLIČKO				
PRIPADNIK KRŠČANSKE SEKTE, PREKRŠČE- VALEC										
:DROŽINSKI ZABAVNIK	ALPSKE REŠEVAL- NE SANI				ITALJANSKI FILMSKI PRODUČENT (CARLO)					

AKAN: afriška skupnost, APODA: breznože živali, ENKOMIJ: pohvalni govor, ODILE: fr. igralka, RIČEK: oljna križnica

1		3	2					9
	2		3	7				
	5	7		8	9	2		
	7	8	5		6	1		
				4				
		9	7		2	4	5	
		5	6	3		7	4	
				2	8		6	
2					7	3		1

Težavnost 1

			2	8		5		
	4	7		1	3		8	
8							4	
1			3			9	5	
5								4
	7	9			5			3
6								9
9		4	3		2	1		
	1		7	6				

Težavnost 2

8				9	2	7		
		1	7	4			6	
	4		8					
					3			7
6		4				3		2
7			4					
					9		5	
	8			5	4	1		
		5	2	7				8

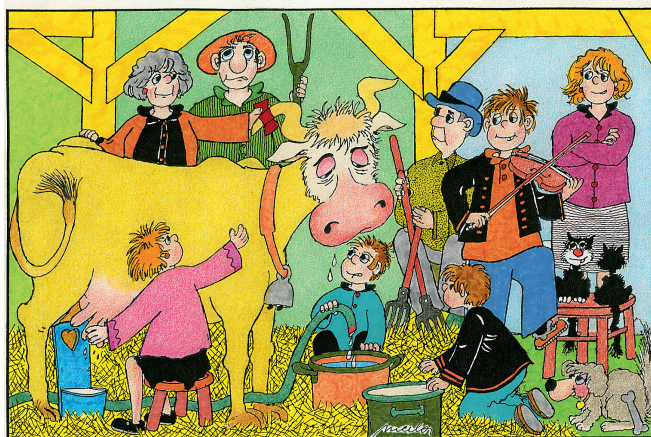
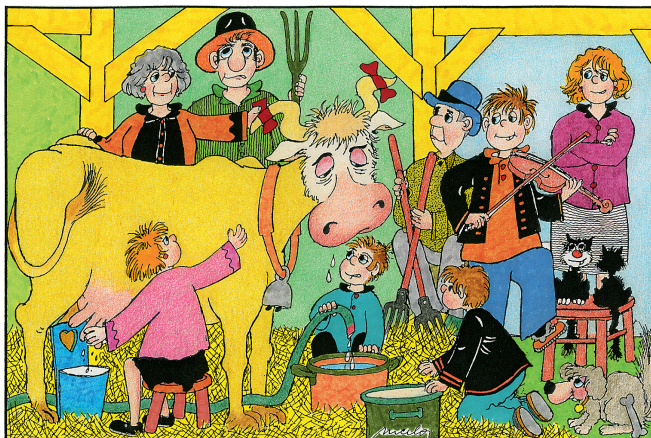
Težavnost 3

	2				5		9	
4		5						
					2	1		
			5		9		6	7
		7		1		8		
3	9		4		8			
		3	6					
						2		8
7		8				4		

Težavnost 4

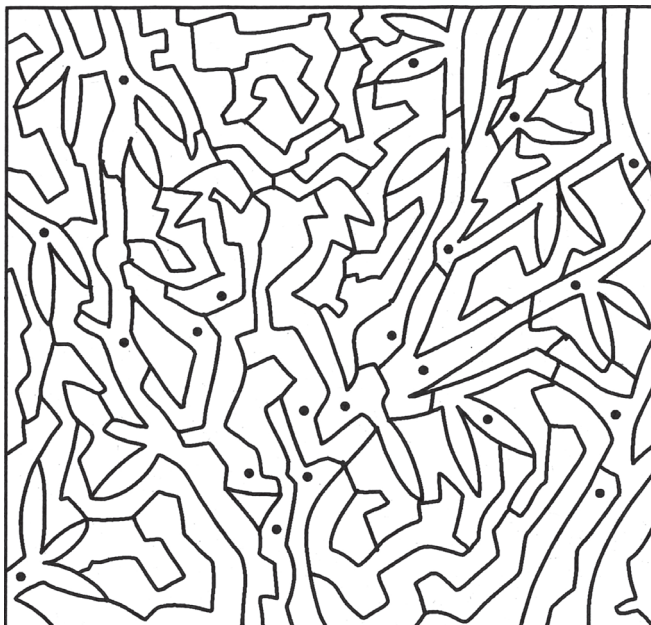
10 RAZLIK

Sličici se razlikujeta v desetih majhnih podrobnostih. Jih lahko poiščete?

POBARVANKA

Pobarvajte vsa polja, ki so označena s piko.

Križanka

AVTOR: BOTY	SAMOVLJ-NOST	UMRLI AMERIŠKI ROKER	GORA NAD KRIŠKIMI PODI V JULIJCIH	TUNIZIJSKA TENISAČICA JABEUR	NAVEDBE, PODATKI	BLAGAJEV VOLČIN	LASTNIK TOVARNE	PRISILNI NEVROTIK
GRŠKA BOGINJA LEPOTE IN LJUBEZNI								
OSNOVNI NAGON								
KULTURNI DOGODEK								
KADMOVA HČI V GRŠKI MITOLOGIJI				AMERIŠKI IGRALEC ALDA SL. PEVEC DARIAN				
JEDILNI OSLEZ ALI BAMUJA					HRVAŠKI KVARNER-SKI OTOK POTOMKE KELTOV			
RUDI ZAVRL		UMRLA ANGLEŠKA PRINCESA LUSKAVICA						
PRIZADE-VANJE, TRUD						AJDA SMREKAR UDRTJE		
RIMSKA BOGINJA PLODNOSTI				AMERIŠKI IGRALEC RUSSELL SL. NOVIN. (VINKO)				
PRIZNANJE GREHOV DUHOV-NIKU							CILJ, SMOTER	SLOVENSKI NOGOMETAS SPORAR
TEŽA EMBALAŽE					OSEBNI ZAIMEK EVROPSKI DIV. KONJ			
:DRUŽINSKI ZABAVNIK	NAČELO, KI POUDARJA IDEJO	PREBIVA-LEC ISTRE SKLEP V LOGIKI						
PRVI LATINSKI PREVOD BIBLIJE						MATT DAMON PREBI-VALKA TIROLSKE		
VOJAŠKI UBEŽNIK								
SEDMA GRŠKA CRKA				MANJ RODNA PŠENICA SPOKOJ, TIŠINA				
ANTONIJA RAŽEN			NAŠA LIKOVNICA (ADRIANA) ZEVSOV SIN					
GLASBA LATINSKE AMERIKE							KOST POD-LAHTNICA	AMERIŠKA IGRALKA HUDSON
PREDNIK ALBANCEV					ČEBUĽA (NAREČNO) ORANŽADA			
HČERIN MOZ				SLONOV ČEKAN GEENA DAVIS				
IZSELJENEC								
UMRLA SLOVENSKA PEVKA SEPE						ANJA ERZEN		

IGALKA: blagajev volčin, TETRALEMA: sklep v logiki, TITIJ: Zevsov sin, INO: Kadmove hči

Matematične uganke

V mrežo pravilno razporedite razpoložljive številke (na levi), da dobite ustrezno vsoto na koncu vsake vrstice in stolpca.

 345
+269

AVTOR: BOTY	KUŽNA BOLEZEN PAPIG	STAROGRŠKI UCENJAK	TRAČNICA, TIRNICA	DELUJOČI VULKAN NA SICILIJI	ZDRAVILNA TRAVNIŠKA RASTLINA, KORONCELJ	KONTRA-CEPCJSKO SREDSTVO	OLIVER TWIST	ENCIM V TREBUŠNI SLINAVKI	ACETATNA CELULOZA	KRAJ OB SAVINJI
SLOVENSKI TV MODE-RATOR										
RAČUNSTVO										
SEDEŽ APOLONA V GRŠKI MITOLOGIJI							OKRASNA PTICA DVORIŠČ			
IVAN TAVČAR			NAŠA NEKDANJA JUDOISTKA VELENSEK LUTKAR				KUŠČAR TRNOVEC			
TIBETANSKA GAZELA				SLJČICA RAČUNAL-NISKEGA PROGRAMA	SL. JGRALKA (ŠPELA)					
OSNI ŽEBELJ					BRZICA V REKI		LETEV, LATVA			
VTIČ							NAŠA TV NOVINARKA (NUŠA)			
KEMIJSKI TEHNIK								OVERJE-VALEC URADNIH LISTIN	ŠTUDENT IRANISTIKE	UMRLI SLOVENSKI PESNIK (JOVAN)
TROPSKI SADEŽ Z RUMENO SREDICO							MAKEDON-SKO KOLO			
							MORSKI NEVRETEŃAR			
DRUŽINSKI ZABAVNIK	SODOBNIK	RUSKI POTOVALNI VOZ								
		ATOMIKA								
RT V VZHODNI ŠPANIJI				EVROPSKA VESOLJSKA RAKETA						
				KONICA						
DETE						KOMBINA-CIJA KART PRI POKRU				
						RASNA HIGIENA				
VJNKO OŠLAK			STEGANJE					SABIŃA KOGOVSEK		
			DOBA, OBDOBJE					PRADEH HAMITOV		
MALTNÁ ZIDNA OBLOGA					VSI SVETI (NAREČNO)					
					RT V SEVERNI ŠPANIJI					
HITER KONJSKI TEK				MESTO V INDIJI (T. MAHAL)					AZERBAJ-DZANCI	JUNAK
				PAPEŽEVA KRONA						
SKUPEK OSATOV							BARJE			
							DOMOVINA ČAJEVCA			
BOR TUREL			ŠKOTSKI OTOČEK					ZAC EFRON		
			PESEM FRANČETA PREŠERNA					MOSTOVŽ, ALTANA		
NAŠA PEVKA ZORJAN					ANTIČNA DONAVA					
GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC					GLAVNO MESTO EGIPTA					
INDIJSKI BOG LJUBEZNI					NOTRANJA OVOJNICA ZARODKA PRI SESALCIH					

1
3
4
8
9

5

7
6

2

6

10

13

22

20
16
9

TEŽAVNOST 1

1
2
3
4
8
9

6

7

5

15

19

11

17
12
16

TEŽAVNOST 2

1
2
4
5
7
8
9

3

6

16

14

15

11
22
12

TEŽAVNOST 3

1
2
3
4
5
6
7
8

9

9

16

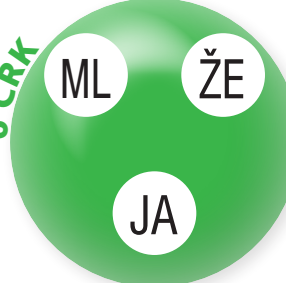
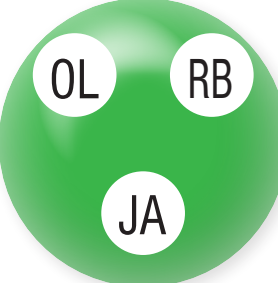
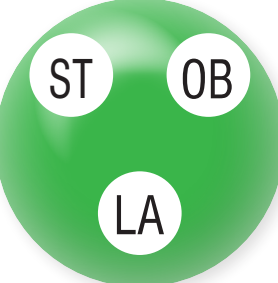
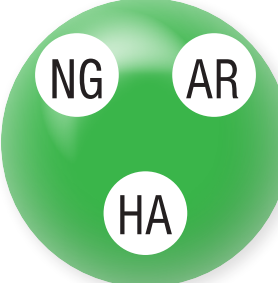
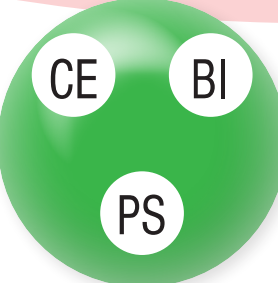
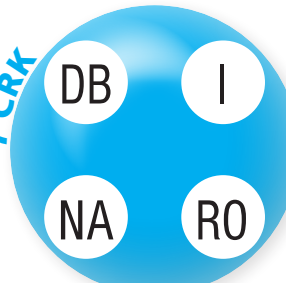
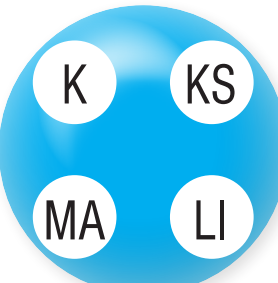
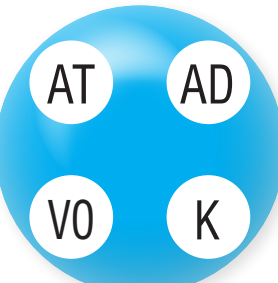
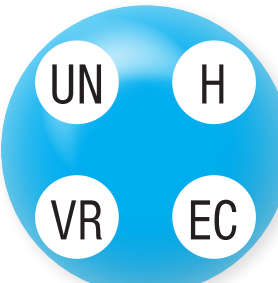
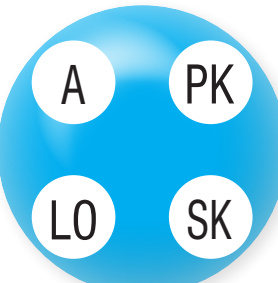
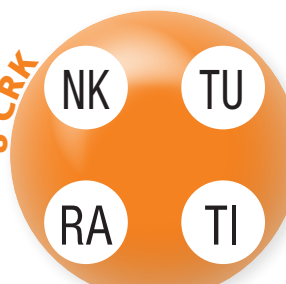
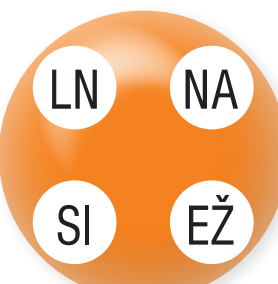
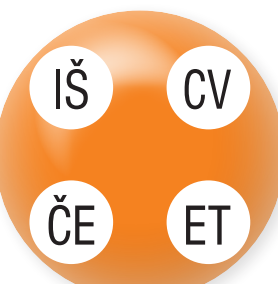
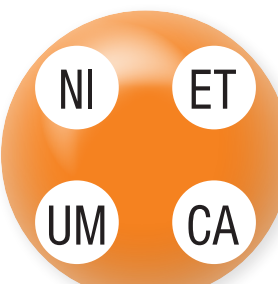
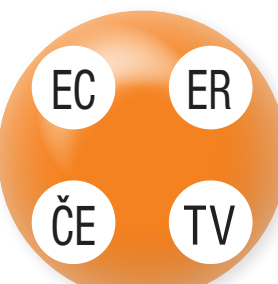
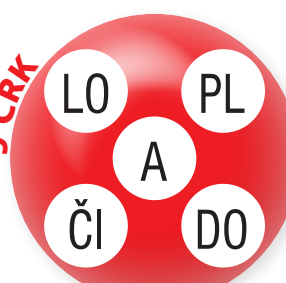
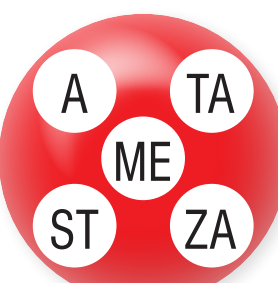
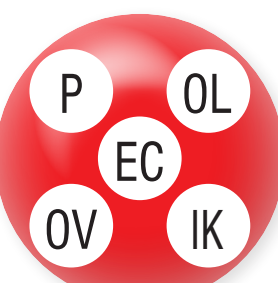
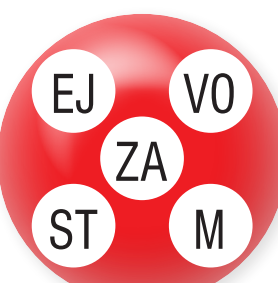
20

14
18
13

TEŽAVNOST 4

Iskanje besed

V vsakem od dvajsetih krogov se nahajajo skrite besede s šestimi, sedmimi, osmimi in devetimi črkami, ki so med seboj pomešane. Povežite skupine črk in odkrijte skrito besedo. Za pomoč je prva beseda že odkrita.

6 ČRK 1 ŽE/ML/JA	 2	 3	 4	 5
7 ČRK 6	 7	 8	 9	 10
8 ČRK 11	 12	 13	 14	 15
9 ČRK 16	 17	 18	 19	 20

AVTOR: BOJAN ARKO	KULTURNA RASTLINA, OHROVT, CVETAČA, BROKOLI...	ŠPORTNICA NA OLIMPIJ- SKIH IGRAH	APOTEKA	ELVIRA KRALJ	14. GRŠKA ČRKA	ISLAMSKO ROMARSKO SREDIŠČE V SPODNJEM EGIPTU	INKOVSKI VLADAR	PREDAJA	:Družinski ZABAVNIK	POSUŠENA IN V SOLI KONZERVIRANA RIBA SLED, SLANIK	DESNI PRITOK UNE V BOSNI	ROMAN HONOREJA DE BALZACA	ELDA VILER	POJAVITEV V OBLIKI LOKA	JAPONSKI NAČIN UREJANJA CVETLIC	NAŠE MESTO OB SAVI
SKUPNOST LJUDI PRI SKUPNEM DELU									PARIŠKI HIPODROM							
RUSKI VELIKI KNEZ V 13. STOLETJU									PESNICA MUSER							
BARVA IGRALNIH KART				OBARVA- NOST KOŽE, POLTI									FRČANJE, LETENJE			
HRVAŠKO LETOVIŠČE V ZAHODNI ISTRI				GOZD		SEKRE- TARKA							PAS PRI KIMONU			
						PRIPRAVA ZA VALJANJE							SEČNICA			
POBOTANJE							NIZOZEM. RIBIŠKA IN ŠPORTNA JADRNICA				MET					
SKRIV- NOSTNI JAPONSKI BOJEVNIK						SVETLOBA IZ VIRA V TANKI, RAVNI CRTI					NEKDANJA RUSKA UMETNOST. DRSALKA RODNINA					
RUSKI IGRALKI AREPINA IN SAVINA				LUKA ŽVIŽEJ							REKA V ČRNI GORI					:Družinski ZABAVNIK
KEMIJSKI ZNAK ZA CEZIJ			ŽELEZOV OKSID	PROSTOR ZA KOPANJE RUDE							GRŠKA BOGINJA NESREČE				GRMOVNICA Z ZDRAVIL- NIMI ČRNIMI PLODOVI	ČUDAK
			KLADA ZA SEKANJE, NATON								DVA GRŠKA POVELJNIKA PRED TROJO, AJANT	RUVAČ				
NEKDANJI PISAR												MANJŠA LOPUTNA VRATA, BAVTARA				
:Družinski ZABAVNIK	BIVŠI AMERIŠKI TENISAČ AGASSI						DAN ROJSTVA	OBLEKA, ODEVALO	ŠPELA PRETNAR	AMERIŠKA IGRALKA GARDNER				ROMAN URANJEK		
	SKRAJNEŽ													VINIČARJE- VA HIŠA		
GORLJIV PLIN V NAFTAI					VEJNATI DEL DREVEŠA								MANJŠA VOJAŠKA ENOTA			
					ORIENTAL GOSTIŠČE								ZMEDA, KAOS			
BOLJŠI KOZAREC S TANKIM PODSTAV- KOM						ODPRAV- ŠČINA										
						TRG V RIMU										
ŠPORT SKAKALCEV									AŠTENIČEN ČLOVEK							
									UTRJEN NASIP							
TONE MLAKAR			PREBIVALEC BARJA	ADRESA							OPERNI SPEV					
				AMERIŠKA TROPŠKA KUKAVICA							RIBIŠKA PRIPRAVA					
PRODAJNO BLAGO					VTEKANJE					SESALEC Z VREČO						
					PREMET PROSTO					ZDRAVILNO PARKOVNO DREVO						
ANGLEŠKI DUHOVNIK IN RELIGIOZ- NI PISEC (EDWARD)							OGRAJEN PROSTOR								STARA VOTLA MERA	V ISLAMSKI MISTIKI ZDRUŽENJE Z BOGOM
								PIHANJE								
OTOČJE V MIKRO- NEZLI V ZAHODNEM PACIFIKU								PEVEC PESTNER				OHIŠNICA	RAFAEL (KRAJŠE)			
				PEVEC LESKOVAR					POMORSTVO				HIMALAJ- SKA KOZA			
TILEN, EGIDIJ				VLADO JANŽIČ					EMIL NOLDE							
GOZDOVNIK						ATI, OČKA					OBMOČJE, PODROČJE					
PEVKA ZAGAR						STARI OČE, DED					ZELO POGOSTA RASTLINA					

Gurmanski kotiček

Ječmen

Nekoč osnovno živilo preprostega človeka je danes cenjena sestavina zdrave in uravnotežene kuhinje. Uporaben je v juhah, solatah, rižotah ali kot priloga, njegov oreškast okus pa lepo zaokroži številne jedi.

Ječmen je eden izmed tistih žit, ki so preživela številne civilizacije in prehranske trende. Bil je hrana starodavnih bojevnikov, osnovna sestavina srednjeveških jedi in ključna surovina za pivo, danes pa znova osvaja kuhinje v bolj zdravi, polnovredni preobleki. Njegov okus spominja na oreške in zemljo, bogata hranilna vrednost pa ga postavlja ob bok najbolj cenjenim žitom sodobne prehrane.

S POLJ ZGODOVINE

Arheološke najdbe z Bližnjega vzhoda pričajo, da so ga ljudje začeli gojiti že pred več kot 10.000 leti. Bil je temeljna poljščina v starodavnih civilizacijah Mezopotamije, Egipta in Grčije. Egipčani so iz njega pekli kruh in varili pivo, Grki pa so ga cenili kot hrano športnikov in vojakov. Rimljani so ga na primer imenovali cibus gladiatorum – hrana gladiatorjev. V Evropi je bil dolgo časa pomembnejši od pšenice. Njegova trpežnost mu je omogočila, da je uspeval tudi v hladnejših, manj rodovitnih območjih, kjer druge žitarice niso dajale pridelka. Na

slovenskem podeželju je imel ječmen ključno vlogo: uporabljali so ga za juhe, kaše in kruh, iz njega so pripravljali tudi napitek – sladko, nežno različico današnje pивine.

VSAK JEŠPRENJ JE JEČMEN, VENDAR VSAK JEČMEN ŠE NI JEŠPRENJ

Ječmen spada v družino trav in obstaja v številnih sortah – od dvorednega do večrednega, od gojenega do divjega. Zrna se glede na stopnjo obdelave lahko uporabljajo v različnih oblikah:

- neoluščeni ječmen vsebuje vse dele zrna in ima največ hranil, a zahteva daljši čas kuhanja;
- oluščeni ječmen ali ješprenj je najbolj razširjena oblika; je nekoliko mehkejši in primeren za vsakodnevne jedi;
- perlovec je dodatno spoliran ječmen, zrnca so še bolj gladka, zaradi česar je čas kuhanja krajši;
- ječmenov slad, ki nastane pri kaljenju, se uporablja pri varjenju piva, viskija in nekaterih pekovskih izdelkih.

HRANILNE LASTNOSTI

Gre za resnično polnovredno živilo. Vsebuje visoko vrednost prehranskih vlaknin, med katerimi izstopa betaglukan, snov, ki dokazano znižuje raven slabega holesterola in uravnava krvni sladkor. Poleg tega vsebuje vitamine skupine B (B1, B3, B6), minerale, kot so magnezij, fosfor, železo in cink, ter antioksidante. Ker ga naše telo prebavlja počasi, zagotavlja dolgotrajno energijo in občutek sitosti, kar ga dela idealno živilo za ljudi, ki želijo ohranjati stabilno telesno težo ali nadzorovati tek. Vsebuje manj glutena kot pšenica, vendar še vedno ni primeren za ljudi s celiakijo.

VLOGA V KULINARIKI

Ječmen ima izjemno kulinarico širino; doma je tako v tradicionalni slovenski kot v sodobni sredozemski ali nordijski kuhinji. Njegov rahlo oreškast okus in čvrsta struktura se odlično ujemata z zelenjavo, gobami, stročnicami in celo ribami. V Sloveniji je najbolj znan kot ješprenj v enolončnicah in juhah, na primer v znamenitem ričetu ali kmečki mineštri z zeljem in fižolom. V zadnjem času pa je vse pogostejši tudi v sodobnejših različicah: solatah z ješprenjem in pečeno zelenjavo, ječmenovih rižotah ali kot zdrava zamenjava za riž in testenine. Z malo domišljije postane tudi osnova za sladke jedi: kuhan ječmen s cimetom, jabolki in medom je stara podeželska jed, ki bi si danes zaslužila vrnitev na mizo.

... vedeli ...

... da so v Mezopotamiji (zlasti v Babilonu in Sumeriji) merske enote za dolžino, težo in površino izhajale iz velikosti ali teže ječmenovega zrna?

Tako je videti klas ječmena: zrna zrastejo tesno skupaj v obliki kitke.

za osebe 120 minut

Babičin ričet

Sestavine:

- 200 g ješprenja (oluščenega ječmena)
- 250 g prekajenega mesa (rebrca, klobasa ali svinjska krača)
- 1 čebula
- 2 korenčka
- 1 korenina peteršilja
- 1 manjši kos zelene
- 2 stroka česna
- 2 krompirja
- 1 lovorjev list
- 1 žlička rdeče paprike (sladke)
- 1 žlica olja ali svinjske masti
- sol in sveže mlet poper po okusu
- svež peteršilj za posip

Priprava: Ješprenj sperite pod tekočo vodo in ga namočite vsaj za 2 uri (še bolje čez noč). Pred kuhanjem ga ponovno sperite. V velik lonec dajte prekajeno meso in ga zalijte s približno 1,5 litra hladne vode. Dodajte lovorjev list in kuhajte okoli 45 minut. Nato meso vzemite iz lonca, tekočino pa shranite. Na maščobi počasi prepražite drobno sesekljano čebulo, dodajte česen, korenje, peteršiljevo korenino in zeleno, narezano na kocke. Pražite nekaj minut, da zelenjava zadiši in rahlo porjavi. Primešajte ješprenj, potresite s papriko in zalijte s tekočino, v kateri se je kuhalo meso (če je treba, dolijte še malo vode – skupaj približno 1,5 litra). Dodajte olupljen in na kocke narezan krompir. V lonec vrnite narezano kuhano meso. Kuhajte na zmernem ognju še približno 45 minut, dokler se ješprenj in krompir povsem ne zmehčata, jed pa se zgosti. Občasno premešajte, da se ne oprime dna. Po potrebi dosolite in popoprajte, pred serviranjem pa ričet pustite počivati 10 minut.

za osebe 40 minut

Sladka ječmenova kaša z medom in jabolki

Sestavine:

- 150 g ješprenja
- 6 dl mleka (lahko tudi rastlinskega)
- 2 žlici medu ali rjavega sladkorja
- 2 žlici masla
- 1 večje jabolko, naribano
- ščepec cimeta
- po želji rozine ali sesekljani orehi

Priprava: Ješprenj skuhamo v mleku do mehkega (približno 30 minut). Ko se zgosti, primešajte maslo, med, naribano jabolko, cimet in po želji rozine. Postrežite toplo ali ohlajeno, posuto z orehi.

za osebe 20 minut

Ječmenova solata z zelenjavo

Sestavine:

- 200 g kuhanega ješprenja
- po 1 paprika, kumara, paradižnik
- 1 manjša rdeča čebula
- pest svežega peteršilja
- 2 žlici olivnega olja
- sok polovice limone
- 1 žlička gorčice
- sol, poper

Priprava: Ješprenj skuhamo in ohladimo. Zelenjavo narežemo in zmešamo z ješprenjem ter sesekljanim peteršiljem. V manjši posodi zmešamo olje, limonin sok, gorčico, sol in poper, prelijemo po solati in premešamo. Po želji dodamo sir feta ali orehe.

Križanka

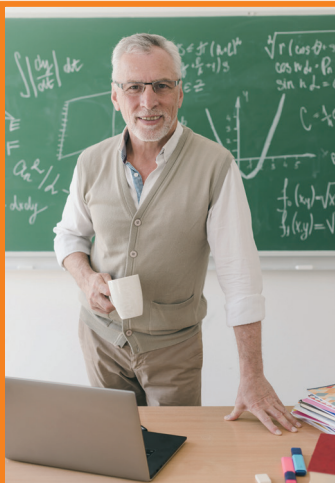
AVTOR: BOTY	NAŠA IGRALKA IN TV MODE- RATORKA	SLOVARO- PISJE	KRILO RIMSKE KONJENICE	RDEČE KRAŠKO VINO	ORODJE ZA OSTRENJE	LOJZE LEBIČ	REKA SKOZI BERN	ZMRZNJENA ROSA	SREDIŠČE ZAHODNEGA KRASA	JAPONSKA NABIRALKA BISEROV	:DRUŽINSKI ZABAVNIK	OSEBA Z ODVZETO LASTNINO	SAMEC ALI SAMICA	VIJAK PRI SADNI STI- SKALNICI	OBCESTNO PRENO- ČISCE	NAŠE IME REKE ENNS
ŽENSKA Z ZLATO RUMENIMI LASMI											TRGANJE PO SKLEPIH					
SMU- ČARSKA DISCIPLINA											NASPROTJE KATIONA					
SLOVENSKI IGRALEC (PRIMOŽ »USODNO VINO«)						IT. PEVEC (EROS)					HR. PEVEC (IVAN)					
ZMAGO SAGADIN			LEBLANCOV LIT. LOPOV LUPIN			NENADEN DVG OD TAL				DANSKI OTOK				EDO ŽITNIK		
KANAL ZA ODVAJANJE DIMA			BREZOBLIČ- NA GMOTA				ANTON NANUT			MANJŠI SAKRALNI OBJEKT				GOVORCI EKAVŠČINE		
LUKA V SEVERNEM IZRAELU				LIDIJA OSTERC							VELIKO PRESENE- CENJE				ODMRTJE TKIVA	IVAN REITMAN
NITASTA MODRO ZELENA ALGA				MORSKA RIBA							PRIPADNIKI DRUŠTVA					
ŽELATINA IZ ALG					PODROČJE POD VLA- DAVINO KANA	PRVI RIMŠKI ZALOŽNIK					ŽE UMRLI ALBANSKI DIKTATOR HOXHA					
MIRAN RUDAN			JAMAJŠKA ZVRST GLASBE								AMERIŠKI IGRALEC NOLTE					AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC ALDA
			AKTERKA								OVOJNICA ORGANOV					
LAIČNI VERNIKI							BOJNI STRUP, KI OHRŮMI ŽIVČNI SISTEM	NOSILEC OSTREŠJA	SLOVENSKI OPERNI PEVEC (MAKSO)	ORODJE ZA SEKANJE DOTIK ŽOGICE NA MREŽI						
PREBI- VALEC AFGANI- STANA													AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (MATT)	PIJAČA STARIH SLOVANOV SL. IGRALKA (BERNARDA)		
STARO- PERZIJSKI VLADAR				DELAVEC, PLAČAN PO UČINKU								PREDPISAN ODMEREK ZDRAVIL				
DVA GRŠKA POVELJNIKA PRED TRJO				AM. JEZIK. CHOMSKY								GL. MESTO JORDANIJE				
												PROIZVOD				
ORODJE ZA ORANJE					BONBON NA PALIČICI	CITROŃNOV MODEL				LETNI ČAS					NAJVEČJI EVROPSKI VRAN	REKA V SEVERO- ZAHODNI KOLUMBIJI
					OČE					POMLADNI MESEC						
:DRUŽINSKI ZABAVNIK	ZAHODNO- ŠKOTSKI OTOK	SLOVENSKI PISATELJ (FILIP)						JUŽNOAM. VELETOK								
	DENAR V NIGERIJ							PESEM FRANČETA PREŠERNA								
PREBIVALEC POKRAJINE ANAM V VIETNAMU							ORIENT. BARVILO, HENA				DAVID NIVEN				ROK TIČAR	
							RUSKI POLOTOK				ZELENICA V PUŠČAVI				NAŠA NAJDALJŠA REKA	
KEMIJSKI SIMBOL ZA RADIJ			ŽE UMRLI EST. BARI- TONIST (GEORGIJ)	PREDEL OB BLEJSKEM JEZERU				AMERIŠKI IGRALEC PEŠCI					GLIVIČNO OBOLENJE			
				SUKANEC				SPRETNOST, VEŠČINA					PAVLE RAVNOHRIB			
REKA V GRUZIJI, PRITOK ČRNEGA MORJA						STARA MAMA				NOVO SREBRO						
						EDO VERDONIK				EPSKA PESNITEV, EPOS						
PRODAJNO BLAGO								ZAVARO- VANO PODROČJE								
LOVSKA PAST								JURČIČEV LITERARNI JUNAK (MARTINEK)					DANSKI OTOK			

RIONI: reka v Gruziji, NEKROZA: odmrte tkiva, SEROZA: ovojnica organov, SOMAN: bojni strup, KOLA: ruski polotok, ZAK: hrvaški pevec, NOSTOK: nitasta alga

Osmerosmerka

V dani mreži so v osmih smereh skriti pojmi, povezani z geometrijo. Če boste našli vse, vam bodo neuporabljene črke razkrile skrito geslo.

A	I	D	I	O	K	I	L	E	H
A	C	A	D	I	M	A	R	I	P
A	N	I	A	Z	E	T	L	O	O
L	I	V	L	M	S	B	K	B	L
A	V	C	A	E	E	U	S	L	T
N	A	S	L	R	C	E	B	A	R
A	N	I	Ž	L	O	D	U	T	A
S	P	I	T	A	G	O	R	O	V
I	T	O	Č	K	A	D	O	A	N
M	A	O	L	O	I	R	T	U	R
P	T	B	Ž	E	D	A	S	P	T
T	E	O	S	E	T	N	N	A	Z
O	T	D	I	U	C	O	L	I	N
T	A	Č	R	T	A	E	D	I	A
A	K	C	O	K	S	L	M	R	A

ASIMPTOTA
CELICA
CLAIRAUT (Alexis)
ČRTA
DIAGONALA
DIAGRAM
DOLŽINA
HELIKOIDI
HILBERT (David)
IZID
IZMERA
KATETA
KOCKA

KUBUS
LEONARDO DA VINCI
MINUTA
OBLA
OBOD
OBSEG
ORIS
OVAL
PIRAMIDA
PITAGOROV IZREK
POLTRAK
PRIZMA
RAVNA

RAVNILO
ROMB
SINUS
STOŽEC
ŠESTILO
ŠIRINA
TALES
TELO
TEZA
TOČKA
TORUS
VEDA
VALJ

Italijanska križanka

Vodoravno:

- 1 Nekdaj dajatev za kako skupno krajevno ali mestno potrebo, vnaprej določena z referendumom,
- 2 izdelki iz alabastra,
- 3 kruti rimski cesar – po učinku plačan delavec,
- 4 tkalsko orodje – ameriška atletinja, srebrna olimpijka iz Ria (Nia) – začetnici pisatelja Tavčarja,
- 5 hrvaški otok ob Molatu – ime britanskega pevca Collinsa – izumrla ptica z otoka Reunion,
- 6 začetnici pesnika Aškerca – nalivno pero – domovina lrancev,
- 7 snov za gnetenje – konjska enovprega,
- 8 odredba na državni ravni – francoski filmski režiser (Roger, "Barbarella"),
- 9 juvelir – luka v severnem Izraelu,
- 10 stoletje – 1095 km dolga reka v Braziliji – avtomobilska oznaka Tunizije,
- 11 rimska sto pet – molilnica,
- 12 luka v zalivu San Francisco v ZDA – tanka plast tkiva, ki kaj obdaja, povezuje,
- 13 mrlič, kadaver – ime nemške pisateljica Seidel,
- 14 tipska oznaka ameriškega lovskega bombnika F4 – ukrajinsko letovišče ob Črnem morju,
- 15 desni pritok Sene v Franciji – športnik moštvene igre z žogo pod obroči,
- 16 začetnici igralca Pavlina – ime pisatelja Partlijača – smučarski center v srednji Švedski,
- 17 toplice – nemško ime reke Aniže – začetnici našega kolesarja Noseta,
- 18 ime ameriške igralka Parker – italijanski vojak za operacije v gorah, alpinec,
- 19 preprosto poljsko stranišče – ime bolgarske operne pevke Kabaivanske,
- 20 nekdanji ameriški tenisač (Andre) – pomladni mesec.

	A	B	C	Č	D	E	F	G	H	I	J	K	L	
1														0
2														0
3														1
4														3
5														2
6														2
7														3
8														3
9														1
10														2
11														3
12														1
13														5
14														1
15														1
16														4
17														2
18														1
19														1
20														2
	0	0	3	4	2	5	4	8	3	2	3	2	2	

Navpično:

- A Mesto v španski Galiciji, konec verskega romanja Jakobove poti (tri besede),
- B večja skupina otokov ob jugozahodni obali zvezne države Aljaska v ZDA (dve besedi),
- C francoski revolucionar (Jean-Paul) – zanos, polet – žitni socvet – večje sito,
- Č srebrn starogrški novc manjše vrednosti – narečno ime za kozolec – ime balerine Stranič – rimski bog vojne,
- D zbirka znamenitosti – uradni spis – beli šport,
- E začetnici skladatelja Savina – virus aidsa – ime našega olimpijca Štuklja – organ vida – osebni zaimek,
- F naša prva filmska igralka ... Rina – glina, ilovica – angloameriška dolžinska mera – starogrška vojna ladja na vesla,
- G organ nekaterih žuželk za srkanje – nadav, predujem – nalezljivo vnetje kože, erizipel,
- H poslovni dogovor – skladnost, ubranost – nekdanja japonska prestolnica,
- I grška mitološka nimfa, Orfejeva žena, Apolonova hči – ladijski delavec – padajoča voda,
- J ime našega rokometarja Kavtičnika – okusna morska riba, zlatobrov – nekdanja srednja šola – pojedina, gostija,
- K Vergilijeva epska pesnitev – starogrški graditelj in arhitekt (Partenon) – v Piranu rojeni italijanski violonist (Giuseppe),
- L lepenka – ime že umrle naše sopranistke Mlejn – norveška luka ob prelivu Skagerrak.

(avtor: Boty)

AVTOR: MARJAN ZORJAN	ZAPONKA NA VZMET, JEZIČNIK	BIVŠA HRVAŠKA TENISKA IGRALKA	TURŠKI HUMORIST IN LITERAT (AZIZ)	OSEBNI ZAIMEK	SLAŠČICA NA PALČKI	UTRDIŠTEV, OKREPITEV	3. GRŠKA ČRKA
STROKOV- NJAK ZA PSE							
VELE- MESTNA ŠIROKA ULICA Z NASADI							
RASNO RAZLI- KOVANJE							
MODEL ZNAMKE CITROËN				LETOVIŠČE PRI OPATIJI			
NAŠ IGRALEC (IVO)				KAREL LAVRIČ BRIGA, SKRB			IME NAŠE IGRALKE IVANIC
ZAPOREDNI ČRKI ABECEDNE			DESNI PRI- TOK RENA V NEMČJI, MAJNA APETIT				
GLASKA					SIMBOL ZA TITAN GEORG EBERS		
SNOV, KI VZBUJA ALERGIJO							
BIKOV GLAS				ADAMOVA DRUŽICA			

NESIN: turški humorist, MAIN: nemška reka

AVTOR: MARJAN ZORJAN	ZVARJEN PREDMET	DRŽAVNA ZBIRKA RISB IN GRAFIK NA DUNAJU	PAPIR RAZ- LIČNEGA FORMATA	OGEL	KOS SUKANCA	KISLOST, VSEBNOST KISLINE	:DRIŽINSKI ZABAVNIK
ZAPONKA							AMERIŠKA IGRALKA GARDNER
KRAJŠA VLOGA							
ŠESTI SKLON (LATINSKO)							
MADRIDSKI ŠPORTNI KLUB					PRI- DILNICA NAŠA ZGO- DOVINARKA (ALENKA)		
JANEZ REMIC			NAŠ BALETNIK OTRIN	SIMBOL ZA NIKELJ GLOBOKA NEZAVEST			RIMSKI BOG LJUBEZNI
NALEPKA NA STEK- LENICI							
BIBLIJSKI JEZUSOV, JUDOVSKI UČENEC							
JAPONSKI PESNIK (KIKAKU)							
SIMBOL ZA KALCIJ			ŽELATINA IZ ALG				

ALBERTINA: zbirka grafik, ENOMOTO: japonski pesnik, NEDOG: naša zgodovinarica

Top 5

največjih letečih ptic (glede na razpon kril)

1. Klateški albatros

(Diomedea exulans)

Z razponom kril do 3,7 metra je klateški albatros največja leteča ptica na svetu.

Večino življenja preživi nad odprtim južnim oceanom, kjer z izjemno tehniko t. i. dinamičnega jadranja izkorišča veter in vzgonske tokove, da skoraj brez mahanja preleti ogromne razdalje. Znanstveniki so ugotovili, da posamezni osebki letno preletijo več kot 100.000 kilometrov.

2. Kraljevski albatros

(Diomedea epomophora)

Le nekoliko manjši sorodnik klateškega albatrosa doseže razpon kril do 3,5 metra.

Gnezdi na novozelandskih subantarktičnih otokih, kjer pari vzgajajo enega mladiča na dve leti – tako dolgo traja celoten cikel valjenja in nege. Par je pogosto skupaj vse življenje in se vrača na isti gnezditveni prostor vsako sezono, hrano pa ptice iščejo na razdalji do približno 1.250 kilometrov od gnezdišča.

3. Rožnati pelikan

(Pelecanus onocrotalus)

Ta mogočna vodna ptica ima razpon kril do 3,35 metra in velja za eno najtežjih letečih ptic na svetu. Največje kolonije najdemo v Afriki in jugovzhodni Evropi, kjer se premikajo v velikih jatah. V času gnezdenja se kljun, robovi kože okoli oči in del kože lahko obarvajo rožnato ali oranžno tako pri samcih kot samicah, zato ga imenujemo »rožnati pelikan«.

4. Andski kondor

(Vultur gryphus)

Simbol Andov in največja leteča kopenska ptica doseže razpon kril do 3,3 metra, tehta pa lahko tudi do 15 kilogramov. Dviga se s pomočjo vzgonskih tokov in lahko več ur lebdi brez mahanja s krili; raziskave so pokazale, da več kot 99 odstotkov časa v zraku ne zamahne s krili. Hrani se predvsem z mrhovino, stare andske civilizacije pa so ga častile kot simbol nadzemskega sveta, nebes, moči in svobode.

5. Marabu

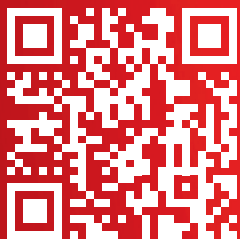
(Leptoptilos crumenifer)

Afriška štorlkja, ki doseže razpon kril okoli 3 metre, je morda videti nerodna, a v zraku je presenetljivo elegantna. Ko stoji, je visoka do 1,5 metra. Med iskanjem hrane pogosto jadra visoko nad savano in je pomembna za ekosistem, saj odstranjuje poginule živali in odpadke; zato jo pogosto imenujejo »naravni čistilec Afrike«.

PRENOVLJEN SPLETNI PORTAL

- ✓ Sodoben videz
- ✓ Hitrejši portal
- ✓ Več življenjskih vsebin
- ✓ Videi, podkasti
- ✓ Križanke in sudoku

SKENIRAJ IN OBIŠČI

Pripovedujemo
VAŠE zgodbe.

slovenskenovice.delo.si